

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

Протокол № 7 від «8» березня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Л. О. Ярова

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ЦДУ ім. В. Винниченка

від «22» 04 2024 року № 78/1-уч

РОЗРОБЛЕНО

Головою фахової комісії зі спеціальності

доц. кафедри перекладу, прикладної та

загальної лінгвістики _____ Т.О.Лелека

Голова приймальної комісії

Ректор

Є.Ю. Соболев

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

З ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

для вступу на навчання
на основі НРК6 та НРК7
для здобуття ступеня магістра

за спеціальністю: 035.041 Філологія (Германські мови та літератури
(переклад включно), перша мова — англійська

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фаховий іспит – форма вступного випробування для вступу на основі НРК6 або НРК7, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма фахового іспиту з теорії та практики перекладу англійської мови складена для абітурієнтів, які вступають на перший курс із нормативним терміном навчання зі спеціальності 035.041 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська магістерського рівня вищої освіти. Для здобуття ступеня магістра за відповідною спеціальністю приймаються особи, які здобули: освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра або спеціаліста за спорідненою спеціальністю/напрямом та попередньо успішно склали вступний іспит з англійської мови; освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра або вищий ступень (рівень) за іншою спеціальністю та попередньо успішно склали додатковий вступний іспит з англійської та німецької мов (читання та переклад) та вступний іспит з англійської мови.

Форма проведення фахового іспиту — **тестові завдання за змістом поданої нижче програми.**

Структура екзаменаційного білету передбачає **два теоретичні питання й тестове завдання.**

Структура екзаменаційної оцінки складається з суми балів, які студент отримує за відповідь на кожне питання. Комплексно за фахове випробування абітурієнт отримує бали від 0 до 200.

Питання	Максимальна кількість балів
1. Питання 1.	50
2. Питання 2.	50
3 Тестове завдання	100
Загальна к-сть балів за фахове випробування	200

Система оцінювання - 200-бальна. Загальна кількість балів, яку абітурієнт може отримати за вступне випробування з теорії та практики перекладу англійської мови — **200 балів**, мінімальна позитивна оцінка фахового вступного випробування складає **100 балів**.

Час, який відводиться на виконання завдання екзаменаційного білету **90 хвилин**.

Вимоги до знань абітурієнтів

Вступний іспит передбачає перевірку та оцінку мовної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції, наявності у студентів знань, що складають основу майбутньої професійної діяльності.

Під час відповіді абітурієнт повинен продемонструвати вільне володіння першою англійською мовою в її письмовій формі на базі лексичного запасу в обсязі програмних вимог. Абітурієнти повинні також володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами англійської мови, вміти коректно реалізовувати цю норму в різних комунікативних ситуаціях.

Головною вимогою до рівня теоретичної підготовки абітурієнтів є обізнаність із сучасними науковими підходами до функціонування мови, що повинна підтвердити

відповідь абітурієнта. Він повинен розкрити зміст запропонованого теоретичного питання, показати своє вміння систематизувати та інтерпретувати відповідне мовне явище. Виконання тестового завдання свідчить про рівень володіння лексичним та граматичним матеріалом англійської мови, а також обізнаністю з інвентарем перекладацьких трансформацій та вмінням їхньої ідентифікації у процесі аналізу зразків паралельних текстів англійською та українською мовами.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Структура та зміст білету

Питання до вступного фахового іспиту

1. Поняття про переклад. Сутність перекладацької діяльності і її місце в міжкультурній комунікації. Предмет, об'єкт і задачі лінгвістичної теорії перекладу. Міждисциплінарні зв'язки перекладознавства.
2. Класифікація видів перекладу і проблема мовного посередництва і в цілому. Проблема перекладності і шляхи її розв'язання.
3. Поняття про еквівалентність і адекватність перекладу. Засоби досягнення еквівалентності, адекватності перекладу. Моделі перекладу в сучасній лінгвістичній теорії перекладу і його історії.
4. Нормативні аспекти перекладознавства. Мовна система, мовна норма та узус. Жанрово-стилістичні норми перекладу. Прескриптивне і дескриптивне перекладознавство.
5. Способи, прийоми, методи перекладу, особливості їх застосування, класифікація та роль у досягненні адекватного перекладу. Об'єктивні і суб'єктивні перекладацькі трансформації.
6. Поняття про одиницю перекладу. Інваріанти перекладу. Переклад на фонетичному, морфологічному, лексичному рівнях. Переклад на рівні словосполучень, речень, тексту в цілому.
7. Семасіологічні аспекти перекладу. Структура значення слова і особливості відтворення його денотативної і конотативної складових. Компоненти значення слова. Явище незбігу обсягів значень лексичних відповідників у перекладі, їх класифікація. Прагматика перекладу.
8. Лексико-граматичні аспекти перекладу. Способи, прийоми і методи перекладу граматичних явищ, що не мають прямих відповідників у цільовій мові. Синтаксичні трансформації при перекладі. Особливості їх застосування.
9. Лексикографічні аспекти перекладу. Використання тлумачних, багатомовних перекладних, спеціалізованих словників у здійсненні перекладацької діяльності. Складні групи лексики (інтернаціоналізми, реалії, власні назви, ідіоми тощо) і проблеми їх відтворення. Допоміжні довідкові ресурси і засоби здійснення перекладацької діяльності.
10. Явище перекладацької помилки. Типологія помилок. Способи, прийоми і методи уникнення помилок. Передперекладацький аналіз тексту як діяльність спрямована на профілактику помилок перекладу. Редагування перекладу як перекладацька діяльність.
11. Особливості відтворення власних назв у перекладі. Способи, прийоми і методи перекладу власних назв у залежності від їх походження та сфери функціонування. Чинні системи транслітерації.
12. Проблема відтворення фразеологічних одиниць у перекладі. Способи, прийоми і методи перекладу ідіом. Переклад ідіом із яскраво вираженим національним компонентом.
13. Поняття про лексичну безеквівалентність. Класифікація лексичних безеквівалентів. Способи їх перекладу.

14. Переклад документів офіційно-ділового стилю. Лексичні, граматичні, синтаксичні особливості такого перекладу і його типові проблеми.

3. ЗРАЗОК ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Тестове завдання складається з двох частин, які в сумі включають 10 одиниць контролю, кожна з яких оцінюється в 10 балів. Загальна кількість балів за тестове завдання — 100 балів (10×10).

ЧАСТИНА 1 вміщує тест множинного вибору на перевірку лексичних і граматичних навичок абітурієнта в аспектах перекладу, де пропонується обрати правильний варіант лексеми або граматичної форми з декількох поданих, наприклад:

Find the most appropriate equivalent for the purposes of this sentence translation.

Tick the unacceptable translation variant.

ЧАСТИНА 2 вміщує приклади англійських речень та їхні українські переклади, де абітурієнтам пропонується обрати відповідну перекладацьку трансформацію, наприклад:

Which translation shifts have been used?

Am I any different than usual? Хіба сьогодні я не така, як завжди?

- a. Додавання лексичних одиниць
- b. Вилучення лексичних одиниць
- c. Лексичне розгортання

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Питання білету	Максимальна кількість балів
Питання 1.	50
Питання 2.	50
Тестове завдання	100
Загальна к-сть балів за фахове випробування	200

I. При виставленні оцінки за пояснення теоретичного питання враховується:

- 1) змістовність та ґрунтовність відповіді на запропоновані теми;
- 2) логічність, послідовність викладу;
- 3) комунікативна, лінгвістична, лінгвокультурознавча компетенція, підтверджена використанням вимовної, лексичної та граматичної норм сучасної англійської мови;

Кількість балів	Характеристика відповіді абітурієнта
46-50	Абітурієнт називає план доповіді, демонструє аргументованість (приклади, кількісні дані, цитації) та зв'язність (привертання уваги адресата, використання маркерів внутрішнього підсумовування та закінчення доповіді) мовлення. Абітурієнт уміє логічно, структуровано, збалансовано й у заданому обсязі побудувати монологічне висловлювання, використовуючи граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності до комунікативного завдання, не допускаючи при цьому фонематичних помилок, демонструє високу лінгвокраїнознавчу компетенцію. Абітурієнт дає змістовну, логічну, чітку відповідь на запропоновану теоретичну тему, уміє показати смислові, структурні, подібні та відмінні особливості перекладацьких явищ, ілюстрацію відповіді прикладами.
41-45	Абітурієнт називає план доповіді, демонструє аргументованість (приклади, кількісні дані, цитації) та зв'язність (привертання уваги адресата, використання маркерів внутрішнього підсумовування та закінчення доповіді) мовлення. Абітурієнт уміє логічно висловлюватись у межах вивчених тем, уживаючи

	розгорнуті репліки, у відповідності з комунікативним завданням використовує лексичні одиниці та граматичні структури, не допускає фонематичних помилок; демонструє достатню лінгвокраїнознавчу компетенцію. Абітурієнт дає змістовну, логічну та ґрунтовну відповідь на запропоновану теоретичну тему, вміє показати смислові, структурні, подібні та відмінні особливості перекладацьких явищ.
31-40	Абітурієнт називає план доповіді, демонструє зв'язність (привертання уваги адресата, використання маркерів внутрішнього підсумовування та закінчення доповіді) мовлення. Абітурієнт вміє зв'язно висловлюватись відповідно до навчальної ситуації, простими реченнями. Демонструє достатню лінгвокраїнознавчу компетенцію. Абітурієнт дає достатню, завершену відповідь на запропоновану теоретичну тему з теорії перекладу.
21-30	Абітурієнт вміє в основному логічно побудувати невеличке монологічне висловлювання, допускаючи незначні помилки при використанні лексичних одиниць. Теоретичне питання з теорії перекладу розкрито неповністю, вміє наводити приклади.
11-20	Абітурієнт вміє в основному логічно побудувати невеличке монологічне висловлювання, допускаючи незначні помилки при використанні лексичних одиниць. Теоретичне питання з теорії перекладу розкрито неповністю, вміє наводити приклади. Теоретичне питання висвітлено частково.
1-10	Абітурієнт має труднощі у вирішенні поставленого комунікативного завдання в ситуаціях на задану тему, знає найбільш поширені вивчені словосполучення, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає граматичні помилки. Зміст теоретичного питання майже не розкрито. Абітурієнт знає найбільш поширені вивчені слова, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає граматичні помилки. Зміст теоретичного питання не розкрито.

Примітка: 1. Бали за кожне питання подвоюються (×2)

2. Максимальна кількість балів за одне питання — 50

3. При виставленні остаточного результату бали за перше та друге питання додаються

4. Максимальна кількість балів за два теоретичні питання — 100.

5. Максимальна кількість балів за тестове завдання — 100.

6. Сумарна максимальна кількість балів за фахове випробування — 200.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: монографія / за заг. ред. С. М. Амеліної. — Київ: «Центр учбової літератури», 2018. — 470 с.
2. Асоянц П. Г. Автоматизовані технології науково-технічного перекладу: Навч. посіб. для дистанційного навчання / За наук. ред. проф. С. О. Воронова. — К.: Університет «Україна», 2007. — 360 с.
3. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. — Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. — 200 с.
4. Гладуш Н. Translation studies and other disciplines / Н. Гладуш // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Філологічні науки. — 2010. — Вип. 89(1). — С. 52–56.
5. Денисова С. П. Стан та перспективи перекладознавчих досліджень / С. П. Денисова // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер. Філологія : — 2014. — Т. 17, № 1. — С. 54–60.
6. Засекін С. В. Психолінгвістичні універсалії перекладу художнього тексту : монографія / Сергій Васильович Засекін. — Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. — 272 с.

7. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — Вінниця: Нова книга, 2006. — 592 с.
8. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. — Вінниця. «Нова Книга», 2003. — 448 с.
9. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 304 с.
10. Міщенко А. Л. Лінгвістика фахового тексту: [монографія] / Алла Леонідівна Міщенко. — Вінниця: Нова книга, 2013. — 448 с
11. Одрехівська І. М. Модель критики перекладу в рамках перекладознавчої концепції професора В. Коптілова / І. М. Одрехівська // Іноземна філологія. — 2013. - Вип. 125. — С. 123–129.
12. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / Укладач : Ребрій О. В. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. — 88 с.
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. — Полтава: Довкілля-К, 2008. — 712 с.
14. Селіванова Олена. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія — Полтава: Довкілля-К, 2006. — 716 с.
15. Теорія і практика перекладу [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2013. - 294 назви.
16. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко]. — Харків : Вид-во НУА, 2017. — Ч. 1. — 64 с.
17. Assessment issues in language translation and interpreting / Dina Tsagari, Roelof van Deemter (eds.). - Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, 2013. - 197 p.
18. Dimitrova, Birgitta Englund. Expertise and Explicitation in the Translation Process / Birgitta Englund Dimitrova. — Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2005. — 295 p.
19. New Directions in Empirical Translation Process Research. Exploring the CRITT TPR-DB / ed. by Michael Carl, Srinivas Bangalore,
20. Moritz Schaeffer. - New York, NY: Springer, 2016. - 315 p.
21. Quality aspects in institutional translation (Translation and Multilingual Natural Language Processing 8) / Tomáš Svoboda, Lucja Biel & Krzysztof Łoboda (eds.). - Berlin: Language Science Press, 2017. — 179.
22. Reiss, Katharina. [Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie. English] Towards a general theory of translational action :skopos theory explained / Katharina Reiss and Hans J. Vermeer ; Translated from the German by Christiane Nord ; English reviewed by Marina Dudenhöfer. — Albingtom: Routledge, 2013. — 221 p.
23. Routledge Encyclopedia of translation studies / ed. by Mona Baker and Gabriela Saldanha. — 2nd ed. — Albingtom: Routledge, 2009. — 659 p.
24. Samuelsson-Brown, Geoffrey. Managing Translation Services/Geoffrey Samuelsson-Brown. — Clevedon, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters Ltd., 2006. - 162 p.
25. Spence, Robert. A functional approach to translation studies: new systemic linguistic challenges in empirically informed didactics / vorgelegt von Robert Spence. — Berlin : Dissertation.de, 2004. — viii, 286 p. : ill. ; 21 cm.

26. The Sociological Turn in Translation and Interpreting Studies / Edited by Claudia V. Angelelli. – Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2014. – 140 p.
27. Translation Research and Interpreting Research: Traditions, Gaps and Synergies/Edited by Christina Schäffner. – Clevedon, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters Ltd. 2004. – 127 p.
28. Wilks, Yorick. Machine Translation. Its Scope and Limits. – New York, NY: Springer, 2009. – 252 p.